

บทที่ ๑

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพากำหนดให้นิสิตที่ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาต้องทำผลงานวิชาการ คือ วิทยานิพนธ์/ คณาจารย์ต้องทำวิทยานิพนธ์ และต้องสอบผ่านวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์จึงจะถือว่าสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์ต้องเป็นผลงานทางวิชาการที่นิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากหัวข้อวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์ที่ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาโดยการดำเนินการรวบรวมและเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา จนได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนตามกระบวนการของการศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบและเสร็จสมบูรณ์ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย

ความสำคัญของวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์

๑. เป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งชี้ความวิริยะอุตสาหะ ความสามารถและความรอบรู้ทางวิชาการ ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่นิสิตทำการศึกษา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถระดับสูงในศาสตร์ของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นิสิตเข้ารับการศึกษ สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ได้อย่างอิสระ สร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาตามหลักวิชาการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผลงานวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์จึงเป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งชี้ความวิริยะ อุตสาหะ ความสามารถและความรอบรู้ทางวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ของนิสิตจนประสบผลสำเร็จ

๒. เป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้ผู้ศึกษาในระดับมหาบัณฑิต หลักสูตร แผน ก ต้องทำวิทยานิพนธ์ และระดับคณาจารย์บัณฑิตต้องทำคณาจารย์ โดยต้องสอบผ่านตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย ซึ่งหมายความว่า หากนิสิตไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์/ คณาจารย์ได้เป็นผลสำเร็จก็ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้

๓. เป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น หากนิสิตผลิตผลงานวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ที่มีคุณภาพ ย่อมก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่เอื้อประโยชน์ในทางวิชาการ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสังคม หรือการได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการหรือการประชุมสัมมนาจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการมากขึ้น

ลักษณะของวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ที่มีคุณภาพ

วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นความสามารถและความประณีตของผู้เขียนโดยคุณภาพทางด้านเนื้อหาขึ้นอยู่กับความถูกต้องและคุณค่าทางวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนการเสนอผลการวิจัยในลักษณะรูปเล่มต้องมีคุณภาพเช่นกัน ซึ่งการนำเสนอวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ในส่วนที่เป็นรูปเล่มที่นิสิตควรให้ความสำคัญ ดังนี้

๑. รูปเล่ม

รูปเล่มวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ต้องมีความคงทน วัสดุที่ใช้ทำปกนอก และกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ต้องมีความถูกต้องตรงตามข้อกำหนด การเข้าเล่มต้องเรียบร้อย ขอบโดยรอบของเล่มไม่ขรุขระ

๒. ความยาวและความหนา

วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ที่ดีควรมีความยาวของเนื้อหาที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างกระชับและมีความชัดเจนสิ่งที่ศึกษา

๓. ภาษา

การเขียนวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้องใช้ภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด ภาษาสแลง หรือภาษาสำนวน และเนื่องจากวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ คือ เอกสารทางวิชาการ ในการใช้คำ วลี และประโยคจึงต้องใช้ให้ถูกต้อง โดยยึดไวยากรณ์ของภาษาที่ใช้เขียนเป็นหลักในกรณีที่สงสัยหรือไม่แน่ใจ นิสิตต้องตรวจสอบจากพจนานุกรมฉบับมาตรฐาน หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ในกรณีที่ต้องใช้ “ภาษาพูด ภาษาสแลง หรือภาษาสำนวน” เพื่อการอ้างอิงให้ระบุแหล่งอ้างอิงตามหลักการอ้างอิงที่สามารถสืบค้นได้

๔. ความถูกต้องของข้อมูลและการพิมพ์

ความน่าเชื่อถือของวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ขึ้นอยู่กับความถูกต้องทั้งในด้านข้อมูลและการพิสูจน์อักษรเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นภาระหลักของนิสิตที่จะต้องรับผิดชอบทั้งในด้าน

การเขียนข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง การตรวจความถูกต้องของตัวสะกดการันต์คำศัพท์ทุกคำ ตัวเลข
ทุกตัวรวมทั้งการพิสูจน์อักษร

สาระสำคัญที่ควรทราบเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์

๑. ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์
นิสิตควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศ
ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ ทั้งนี้เพื่อช่วย
ให้นิสิตสามารถวางแผนการทำวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ให้สำเร็จตามกำหนดเวลา

๒. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์

๒.๑ การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา

หลังจากนิสิตศึกษาหัวข้อปัญหาและได้แนวทางการวิจัยแล้ว ควรปรึกษาอาจารย์
ที่ปรึกษาทางวิชาการ หัวหน้าภาควิชา หรือประธานสาขาวิชาเพื่อขอคำแนะนำและติดต่ออาจารย์
ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือสนใจในหัวข้อปัญหาดังกล่าวให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักของ
วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยบูรพาว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

๒.๒ การปรึกษาหารือ

ในการทำวิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์นั้น นิสิตต้องเข้าพบปรึกษาหารือและรายงาน
ความก้าวหน้าของการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้

จรรยาวิชาชีพวิจัย (Research code of conduct)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๕) ได้จัดทำคู่มือจรรยาวิชาชีพวิจัยและ
แนวทางปฏิบัติขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่นักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงคุณธรรม จริยธรรม หลักวิชาการ
ที่เหมาะสมและแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากล โดยให้ความหมายของจรรยาวิชาชีพวิจัยและคำ
ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จรรยาวิชาชีพวิจัย (Research code of conduct) หมายถึง ประมวลหลักความประพฤติ
แสดงถึงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standards of work performance) และความมีจริยธรรมการวิจัย
(Research ethics) เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของความเป็นนักวิจัยในสาขา
วิชาชีพของตน

จริยธรรมการวิจัย (Research ethics) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่มีในการ
วิจัยที่นักวิจัยควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีคุณธรรม คือคุณงามความดี และมี
จริยธรรม คือความถูกต้องด้วยศีลธรรม

จริยธรรมการวิจัยในคน (Research ethics involving human subjects) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีที่นักวิจัยควรยึดถือในการวิจัยเกี่ยวกับคน เพื่อปกป้องศักดิ์ศรี สิทธิ สวัสดิภาพ ให้ความอิสระและความเป็นธรรมแก่ผู้รับการวิจัย

จริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (Research ethics involving animal subjects) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีที่นักวิจัยควรยึดถือในการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม มนุษยธรรม หลักวิชาการที่เหมาะสมไม่ขัดต่อกฎหมาย และมาตรฐานการดำเนินงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

สำหรับจรรยาวิชาชีพของนักวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๕) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

๑. นักวิจัยพึงมีจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป
นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีใจเปิดกว้างทางความคิด ปราศจากอคติ มีความยุติธรรมและมีความประพฤติอันดีงามสมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่
๒. นักวิจัยพึงทำวิจัยอย่างเต็มความสามารถด้วยความเสียสละ ขยัน และอดทน
นักวิจัยต้องทุ่มเททำวิจัยอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความขยันและอดทน อุทิศเวลาเพื่อการวิจัยอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด
๓. นักวิจัยต้องมีอิสระทางวิชาการ โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ไม่ยอมสูญเสียเสรีภาพทางวิชาการ ต้องนำเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริง และเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมา โดยปราศจากอคติ
๔. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช สัตว์เลี้ยง ศิลปะและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม
นักวิจัยต้องทำวิจัยด้วยจิตสำนึกว่า จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ต้องดำเนินการวิจัยอย่างรอบครอบ ระมัดระวัง และเป็ย้อมด้วยคุณธรรมในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช สัตว์เลี้ยง ศิลปะและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม

จริยธรรมการวิจัยในคน

ปัจจุบันนักวิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมการวิจัยในคน โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๕) ได้จัดทำคู่มือ “จริยธรรมการวิจัยในคน” เพื่อให้ให้นักวิจัยใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัยที่ต้องคำนึงถึงความสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหน่วยงาน แหล่งทุน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในสถาบันต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินผลข้อเสนอ โครงการวิจัย และเพื่อให้มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นที่ยอมรับ และสามารถตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติได้ โดยมีข้อกำหนดของจริยธรรมการวิจัยในคน ดังนี้

๑. หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person)

หลักความเคารพในบุคคล คือ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักสำคัญของจริยธรรมการทำวิจัยในคน ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ เคารพในการขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้อาสาสมัครตัดสินใจอย่างอิสระ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือให้สินจ้างรางวัล

๑.๒ เคารพในความเป็นส่วนตัวของอาสาสมัคร โดยจัดสถานที่ในการขอความยินยอมและการซักประวัติ ตรวจร่างกาย การไม่มีป้ายระบุชื่อคลินิก เช่น “คลินิกโรคเอดส์” “คลินิกยาเสพติด” เป็นต้น

๑.๓ เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัคร เช่น แบบบันทึกข้อมูลใบยินยอม การบันทึกเสียง หรือภาพ มาตรการรักษาความลับ เช่น การเข้ารหัส เก็บในตู้ที่มีกุญแจล็อก เก็บในคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่าน ข้อมูลส่งทางเมลอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) มีการทำเป็นรหัส เป็นต้น

๑.๔ เคารพในความเป็นผู้อ่อนด้อย เปราะบาง ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่ได้รับ ไม่สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระ เช่น ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือทางจิต ผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ป่วยหมดสติ ผู้ป่วยพิการ นักโทษ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ทหาร เป็นต้น กลุ่มคนที่มีพลังอำนาจน้อย เช่น ผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อย เป็นต้น กลุ่มเปราะบางทางสังคม เช่น ผู้ให้บริการทางเพศ ผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

CIOMS Guideline 13 และ 14 ระบุว่าในการทำวิจัยในกลุ่มนี้ต้องมีเหตุผลสมควร ต้องขออนุญาตและมีลายเซ็นของผู้แทนที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีการขออนุญาตบุคคลผู้นั้นด้วย การทำวิจัยในเด็กไม่สมควรทำการศึกษาในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า

๒. หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence)

ผู้วิจัยต้องลดความเสี่ยงให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และเพิ่มคุณประโยชน์ให้มากที่สุด โดยมีประเด็นประกอบการพิจารณา ดังนี้

๒.๑ การประเมินความเสี่ยง หรืออันตรายที่อาจเกิดจากการวิจัย ได้แก่ อันตรายต่อร่างกาย อันตรายต่อจิตใจ อันตรายต่อสถานะทางสังคมและฐานะทางการเงิน และอันตรายทางกฎหมาย เช่น ถูกจับกุม เป็นต้น

๒.๒ การประเมินการให้คุณประโยชน์ ได้แก่ การประเมินประโยชน์ของผู้ป่วยที่เข้าร่วมการวิจัยได้รับโดยตรง ประโยชน์อื่นจะได้รับจากผลการศึกษา ประโยชน์ต่อวงการวิทยาศาสตร์หรือสังคมและประโยชน์ต่อชุมชนที่อาสาสมัครอยู่

๒.๓ การให้คุณประโยชน์อาจเป็นไปได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ประโยชน์ทางร่างกาย อาทิ อาการของโรคดีขึ้น และประโยชน์ทางด้านจิตใจ เช่น รู้สึกสบายขึ้นจากความทุกข์ทรมาน รู้สึกว่าได้ช่วยผู้อื่นในอนาคต

๒.๔ ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ อาทิ ได้รับเงินจากการเข้าร่วมในการวิจัย

๒.๕ ประโยชน์ต่อวงการวิทยาศาสตร์และสังคม เช่น ได้ความรู้ที่นำไปใช้ได้ ได้วิธีการที่มีประสิทธิภาพใช้ในอนาคต เปลี่ยนแปลงมาตรฐานการรักษา ทำให้ลดความพิการ และลดอันตราย เป็นต้น

๓. หลักความยุติธรรม (Justice)

การให้ความเป็นธรรมประเมินจากประเด็น ดังต่อไปนี้

๓.๑ การเลือกอาสาสมัคร ต้องมีเกณฑ์การคัดเลือก ไม่อคติ และไม่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่หาง่าย สิ่งง่าย หรือเป็นคนจน หรือคนด้อยการศึกษา

๓.๒ การจัดอาสาสมัครเข้ากลุ่มศึกษา โดยมีการสุ่มเข้ากลุ่มศึกษา

จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๒) ได้กำหนดจรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ให้นักวิจัยใช้เป็นแนวทางในการใช้สัตว์เพื่อการวิจัย งานทดสอบ งานสอน และงานผลิตชีววัตถุอย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และสัตว์อย่างแท้จริง ดังนี้

๑. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์

ผู้ใช้สัตว์ต้องใช้สัตว์เฉพาะกรณีที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าเป็นประโยชน์และจำเป็นสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ และ/ หรือความก้าวหน้าทางวิชาการ และได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมเท่าหรือเหมาะสมกว่า

๒. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงความเมตตาของผลงาน โดยใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด

ผู้ใช้สัตว์จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติทางพันธุกรรมและคุณสมบัติทางสุขภาพของสัตว์ที่จะนำมาใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการใช้สัตว์ เพื่อให้มีการใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด และได้รับผลงานที่ถูกต้องแม่นยำมากที่สุด

๓. การใช้สัตว์ป่าต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายการอนุรักษ์สัตว์ป่า

การนำสัตว์ป่ามาใช้ควรกระทำเฉพาะกรณีที่จำเป็นต่อการศึกษาวิจัย โดยไม่สามารถใช้สัตว์ประเภทอื่นทดแทนได้ และการใช้สัตว์ป่านั้น จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายการอนุรักษ์สัตว์ป่า

๔. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์

ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักว่า สัตว์มีความรู้สึกเจ็บปวดและมีความรู้สึกตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับมนุษย์ จึงต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวังทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การขนส่ง การใช้วัสดุในการเลี้ยงสัตว์ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานที่เลี้ยง เทคนิคการเลี้ยง และการปฏิบัติต่อสัตว์ โดยไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ความเครียด หรือความทุกข์ทรมาน

๕. ผู้ใช้สัตว์ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติต่อสัตว์ไว้เป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน

ผู้ใช้สัตว์ต้องปฏิบัติต่อสัตว์ตรงตามวิธีการที่เสนอไว้ในโครงการ และต้องจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างละเอียด ครบถ้วน พร้อมทั้งจะเปิดเผยหรือชี้แจงได้ทุกโอกาส

การประพฤตินักวิจัยวิชาชีพวิจัย

จรรยาวิชาชีพวิจัย เป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยพึงปฏิบัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๕) ได้จัดทำเอกสารจรรยาวิชาชีพวิจัย และแนวทางปฏิบัติที่นักวิจัยไม่ควรกระทำ คือ

๑. การคัดลอกงานหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน (Plagiarism) งานและผลงาน

ดังกล่าว เช่น แนวคิด ภาษา ถ้อยคำ ข้อความ คติพจน์ สุภาษิต ภาพเขียน ภาพถ่าย รูปปั้น รูปจำลอง ทำนองเพลง และ ผลงานใด ๆ ของผู้อื่น เป็นต้น ไม่ว่าจะนำมาทั้งหมดหรือบางส่วน หรือนำเอามาใหม่ด้วยตนเอง หรือว่าจ้างให้ผู้อื่นทำให้โดยมีการแก้ไข ดัดแปลง หรือปรับปรุงใหม่ แล้วเสนองานหรือผลงานนั้น ประหนึ่งว่าเป็นของตนโดยปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดเจน ทำให้บุคคลอื่น

เข้าใจผิดว่าเป็นของตน การกระทำเช่นนี้เป็นความไม่ซื่อสัตย์ หรือเป็นการหลอกลวงทางวิชาการ และการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

๒. การคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) โดยนักวิจัยคัดลอก หรือนำผลงานของตนเองที่เหมือนเดิม หรือเกือบเหมือนเดิมหรือนำมาเพียงบางส่วน กลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างถึงผลงานเดิมของตน รวมทั้งนำผลงานมารายงานเพิ่มเติม หรือปรับแต่งให้ต่างไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไปจากความเป็นจริง หรือเข้าใจว่าเป็นผลงานค้นพบใหม่ จนเกิดความผิดพลาดในการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

๓. การปลอมแปลงข้อมูล (Falsification) เป็นการปกปิด บิดเบือน แก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือกระทำกรใด ๆ ในกระบวนการวิจัยและ การรายงานผลการวิจัยที่ทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง โดยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม หรือคิดแปลง ประูแต่ง แก้ไขข้อมูล หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่ตนต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็น การนำเสนอเรื่องหรือสิ่งอันเป็นเท็จ เป็นการกระทำผิดด้านวิชาการ วิชาชีพ และอาจถึงขั้นผิดกฎหมาย รวมถึงการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยา หรือความประพฤติที่ดี

๔. การสร้างข้อมูลเท็จหรือการเสกสรรปั้นแต่ง (Fabrication) เป็นการสร้างข้อมูลที่ไม่เป็นจริงหรือจงใจปั้นแต่งข้อมูลให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย หรือหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ถือเป็นการหลอกลวง และกระทำผิด ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

๕. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้รับการวิจัยที่นักวิจัยได้กระทำไปโดยไม่ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับการวิจัยเป็นส่วนตัวไม่ว่าในทางใดก็ตาม รวมทั้งความมีชื่อเสียง นอกจากนี้ การที่นักวิจัยไม่ระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลหรือรายงานผลงานวิจัยทำให้สามารถคาดเดาตัวบุคคลที่กล่าวถึงได้ ก็ถือเป็นการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี